

Иқболжон ОДАШЕВ,

*Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириши вазирлиги ҳузуридаги
Прогнозлаштириши ва макроиқтисодий тадқиқотлар институти
етакчи мутахассиси*

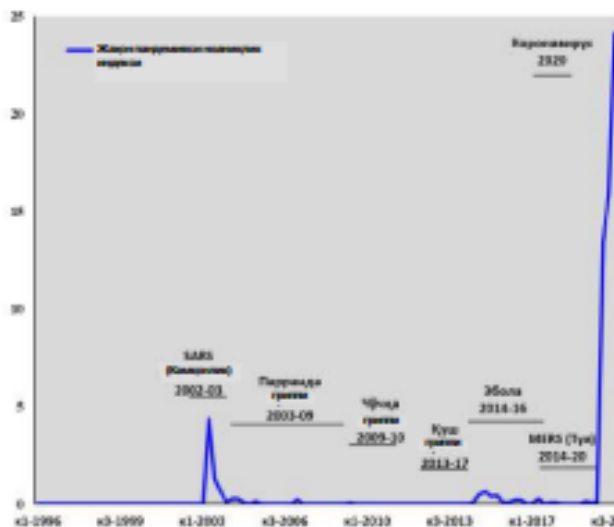
ГЛОБАЛ ПАНДЕМИЯ ДАВРИДА ЮЗАГА КЕЛИШИ МУМКИН БЎЛГАН ЖАМОАВИЙ КОНФЛИКТЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШДА РАҲБАР ФАЗИЛАТЛАРИ

2020 йил инсоният тарихидаги ёддан чиқмайдиган глобал ҳолат билан узоқ вақт сақланиб қолади. Бунинг сабаби, 2019 йил якунида Хитойнинг Ухан шаҳрида аниқланган COVID-19 коронавирус пандемияси бўлиб, ушбу вируснинг шу кунгача замонавий тиббиёт фанига номаълумлиги, унинг мураккаб генетик кодга эгаллиги, одамдан-одамга ҳаво орқали тез юқиши, энг муҳими, вирусга чалинганларнинг дунё бўйлаб тез суръатларда тарқалиши, ундан зарарланганларнинг даволаши учун етарли инфраструктура мавжуд эмаслиги ёки етишмаслиги, ўлим ҳолатларининг мавжудлиги билан жаҳон ҳам-жамиятини ларзага солмоқда. Инсоният тарихида кузатилган турли хил пандемиялар орасида даволаш мураккаблиги, мавҳумлик жуда ҳам юқорилиги ва келгусидаги кутилаётган илмий тадқиқотларнинг натижадорлиги қай даражада бўлиши ноаниқлиги билан COVID-19 Жаҳон пандемиялари ноаниқлиги индексида деярли 25 баллик кўрсаткичда баҳоланаётгани вазиятнинг нақадар жиддий ҳамда раҳбарлар, лидерлар, етакчилар учун эса энг масъулиятли жараён эканини кўрсатади.

Бошқарувнинг бутун дунё бўйича умуминтизомий, ҳамма учун мажбурий ва масъулик ҳиссини уйғотувчи, одатий бошқарув учун хос бўлган жўшқин ҳаракат тарзидан воз кечиш ёки уни тўхтатиб қўйиш ёки чеклаш билан муаммони ечиш, инфекциянинг кескин тарқалишини қисқартиришга таъсир этувчи воситаларни қўллаш (оммавий карантин, бошқарувнинг масофавий ечимларини жорий қилиш, муаммонинг ечимини микробиология қонун-

қоидаларини ўзлаштирган ҳолда амалга ошириш) орқали бошқариш жорий қилиниши билан характерланади.

Инсониятнинг одатий ҳаёт тарзини мутлақо ўзгартириб юбораётган глобал пандемия шароитида корхона ва ташкилотларда, жамиятнинг турли гуруҳлари билан боғлиқ тадбирларни амалга оширишда юзага келаётган зиддиятлар, тўқнашувларнинг олдини олиш, бартараф этиш ёки оқилона бошқарувни амалга оширишда раҳбар фазилатлари муҳим ўрин эгаллайди. Олимлар томонидан эътироф этилаётган минимал тартибларни ўрнатиш, пандемиянинг чуқурлашиб кетишига йўл қўймаслик, жамоавий норозиликлар ва конфликтлар ҳукмронлик қилаётган пайтда раҳбар фазилатларини аниқланиб, белгилаб олинishi бугунги кун талабидир.

1-расм. Дунё мамлакатларида турли даврларда кузатилган пандемияларнинг ноаниқлик индекси [1]

Жаҳон ҳамжамятининг кундалик мутлақ зиддиятига сабаб бўлаётган глобал пандемия умуминсоният конфликтига сабаб бўлиб, уни назоратга олиш ва жабҳасини қисқартириш бугунги куннинг энг долзарб масалаларидан биридир.

Конфликт – томонларнинг муаммо юзасидан ишлаб чиққан ечимининг бир-бирига мувофиқ келмаслиги оқибатида пайдо бўладиган, вазиятнинг жиддий у ёки бу томонга ўзгариши устида содир бўладиган тўқнашувлар, келишмовчиликлар кўринишида намоён бўлувчи шахсларнинг руҳий кескинлашуви натижаси. Барча томонлар жараёнини ўз назоратига олишга қаттиқ интиладилар. Натижада, конфликт тобора чуқурлашиб, кенгайиб, икки киши ўртасида юзага келган зиддиятнинг ўз вақтида оқилона баргараф этилмаслиги оқибатида жамоавий, ижтимоий ва глобал конфликтларни келтириб чиқаради. Конфликт воқеа ва ҳодисаларнинг келиб чиқиши сабаби, вазиятнинг реал ҳолати, муаммо ечимининг самарадорлиги жиҳатидан унинг даражасини белгилаб беради. Барча конфликтларнинг асосий бош омили томонларнинг юзага келган вазиятдан норозилигида ўз ифодасини топади. Шунингдек, конфликт кенг қамровли тушунча бўлиб, жамиятнинг барча соҳа ва тармоқларида сиёсат, иқтисодиёт, маданият, ижтимоий ҳаёт ва бошқаларда содир бўлувчи жараёндр.

Даоизм мактабининг асосчиси Лао-Цзынинг фикрича: "Одамларнинг табиати хос бўлган чиройли нарсаларнинг чиройли эканлигини фаҳмлаганида бефарқлик, сахийлик бор жойда эса бахиллик келиб чиқади. Яъни, дунёдаги ҳар бир нарса ўзини ташкил этувчи бошқа нарса орқали рад этилиш хусусиятига эгадир" [2].

Дастлаб, COVID-19 пандемияси юзага келиши натижасида жаҳон мамлакатларида содир бўлган оммавий норозиликлар, жамоавий конфликтлар тафсилоти билан қуйидаги мисоллар ёрдамида танишиб чиқамиз ва ушбу можаролар асосида тадқиқотнинг тавсия ва хулосаларини шакллантирамиз.

1-мисол. Дунё бўйлаб COVID-19нинг кескин тарқалишининг олдини олиш юзасидан ҳукумат томонидан жорий қилин-

ган карантин чекловлари оммавий конфликтларни келтириб чиқарди. Булар жумласига: АҚШда 2020 йил 18 апрель куни Мичиган, Огая, Техас, Мериленд, Кентукки ва Висконсин штатларида бўлиб ўтган оммавий норозилик намоёнликлари, намоёнликчилар бир нечта автоуловлардан сунъий равишда катта тиқилинчларни яратишгани ҳамда "Коронавирус билан касалланиш ҳуқуқини беринг, лекин менинг эркинлигимни чекламанг", "geopen" ("яна очиш", яъни изоляцияни тўхтатиш) каби чақириқлари билан оммавий конфликтларнинг юзага келгани мисол бўла олади.

Бу каби оммавий конфликтлар, Германияда – Берлин шаҳрида фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларининг чекланишига қарши рухсатсиз намоёнликлар 19 апрель санасидан бошланиб кетди. Дастлаб, намоёнликчилар Роза Люксембург майдонида "гигиеник норозилик намоёнлиши"га йиғилиб, кейин Креузберг ҳудудига кўчиб ўтдилар. 9 май куни оммавий карантин (изоляция режими)га қарши норозилик намоёнликлари жадаллашиб кетди. Унда Штутгартнинг минглаб аҳолиси қатнашди. Берлинда норозилик кичикроқ, аммо бирмунча тажовузкор шаклда содир бўлди. Мюнхендаги Мариенплацдаги намоёнликда эса 3 мингга яқин киши қатнашди. Тахминан 500 киши эса Франкфуртда ниқоб режими бекор қилишга чақириб, оммавий конфликтларни юзага келтирдилар.

7 апрель куни эса Исроилнинг Модин Иллит шаҳрида "яхудийликни қутқариш шиори" остида карантинга қарши намоёнлик бўлиб ўтди.

Италиядаги тартибсизликлар эса 22 октябрь куни Неаполда, Сампаниа минтақасида комендантлик соати ўрнатилгандан сўнг бошланиб, эртаси куни намоёнликлар бутун минтақани қамраб олди. Ҳукумат раҳбари Жозеппе Конте янги қаттиқ чекловларни жорий қилганидан сўнг, 25 октябрда норозилик ва тартибсизликлар Милан, Турин ва Римгача тарқалиб кетди. Намоёнликлар тинч ўтмади, тартибсизликлар, полиция билан тўқнашувлар ва талон-тарожларга олиб келди. Ушбу оммавий тўқнашувларни келтириб чиқарувчи асосий омили бошқарувдаги манзилли ёндашувнинг етишмаслиги, халққа юзага келган панде-

мия ҳақида дастлабки ва мангилли тушунтириш ишлари олиб борилмаганлиги ёки суёт ташкиллаштирилгани билан изоҳланади.

Келгусида шу каби жамоавий конфликтлар юзага келишининг олдини олиш учун қуйидаги бошқарувга оид ечимлар ва таклифлар ишлаб чиқилди:

- оммавий карантин чораларини қўллашдан олдин, зудлик билан аҳоли учун юзага келаётган ҳодисалар бўйича тушунтириш ва тарғибот тадбирларини олиб бориш, бунга халқнинг энг ишончли вакилларини (адиблар, қаҳрамонлар, оқсоқоллар, халқнинг ишончли вакиллари жамоаси ва б.қ.) кенг жалб қилиш;

- туб аҳоли учун ноқулай вазиятлар келтириб чиқариши мумкин бўлган энг долзарб масалаларни жиддий, танқидий таҳлил қилиш ва унинг келтириб чиқариши мумкин бўлган салбий таъсирини камайтириш ҳамда бартараф этиш йўлларини белгилаб, аниқлаб олиш;

- муаммога нисбатан халқ орасида умумий ва яқдил фикр-мулоҳазалар тизимини шакллантириш;

- ижтимоий ҳимоянинг энг самарали воситаларини жорий қилиш;

- иқтисодиётнинг барча тармоқларида юзага келаётган ноқулай вазиятга мослашиб иш юритиш шаклларини ишлаб чиқиш ва татбиқ этиш;

- жамоавий конфликтларни бартараф этиш учун унинг иштирокчиларига нисбатан ишончга асосланган замонавий бошқарув ислоҳотларининг мазмуни билан таништириш ва норозилик кайфиятидаги жамоани вазият тўлиқ назоратга олинishiга ишонтириш;

- олдиндан бир неча йиллик истиқболда юзага келиши мумкин бўлган иқтисодий, молиявий талафотларга реал баҳо бериш, унинг кўламини аниқ ҳисоб-китоблар асосида аниқлаш ва унинг олдини олишнинг иқтисодий механизмларини яратиш.

COVID-19 келтириб чиқараётган зиддиятлар кўлами жиҳатидан глобал тусга эга бўлиб, уни аниқлаш, унга бошқарув фани воситалари ёрдамида баҳо бериш, унинг давомийлиги, яна қандай кутилмаган оқибатларга олиб келиши мумкинлигини ўрганишда қуйидаги назарий ёндашувлардан фойдаланиш лозим:

тадқиқ этилаётган объектнинг хусусиятини илмий методлар ва воситалар ёрдамида таҳлил қилиш. Мисол учун "Science" илмий журналида эълон қилинган COVID-19нинг мавсумийлиги ва касалланишнинг динамик моделининг олимлар томонидан илмий ёндашув асосида таҳлил қилиниши бунга ёрқин мисол бўлади.

2-расм. Конфликтни бошқаришдаги зарурий ёндашувлар.

Манба: муаллиф томонидан тузилган

Вазиятли ёндашувда бошқарув объекти ёки конфликт қандай вазият тақозоси билан юзага келганлиги ўрганилишига асосланади. Конфликт аниқ вақтлар доирасида тақсимланиб, унинг ривожланиш босқичлари келтириб чиқарувчи омилларнинг вазиятга боғлиқлигига баҳо берилади. Мисол учун, ишсизлик даражасининг ортишига вазиятли ёндашиб, муаммога тўғри жавоб топиш мумкин.

Ижтимоий-иқтисодий ёндашувда муаммонинг сабабини ва унга муқобил ечимларни аниқлашда иқтисодий, ижтимоий кўрсаткичларга асосланган ҳолда жавоб топилади. Ушбу ёндашувда статистик ва аналитик кўрсаткичлардан фойдаланиш, улар асосида муҳим таҳлиллар олиб боришга асосланади.

Мантиқий ёндашув ҳам юқоридаги ёндашувларнинг давоми бўлиб, сабабоқибат қондаси орқали муаммога ечим топишга асосланади. Яъни, сабабсиз оқибат ва натижа пайдо бўлмаслиги мантиқий ечим топиш учун долзарб восита сифатида кўрилади.

Тарихий-анъанавий ёндашувда мавжуд муаммонинг тарихий ечимлари ҳамда

анъанавий кўринишлари биргаликда таҳлил қилинади. Мавжуд муаммо ёки конфликтнинг тарихий даврларда ўзига хос ечимлари мавжуд бўлган бўлиши мумкин. Агар тарихий ёки анъанавий ечимлари мавжуд бўлса, нега айнан шу каби ечимга келиниши факторли таҳлил қилиб олинади ва жорий конфликтни бартараф этиш учун муқобил ечимлар сифатида жамланади.

Мақсадли ёндашувда эса конфликтни келтириб чиқарувчи омиллар ичидан энг муҳими сифатида ушбу конфликтнинг иштирокчилари айнан нимани мақсад қилиб олганлигини аниқлашга қаратилган ёндашув сифатида қаралади. Айнан конфликт иштирокчиларининг ҳақиқий мақсадини тўғри тушуниш, тўғри баҳолаш унинг тўғри ечимини топишида муҳим аҳамият касб этади.

Технологик ёндашув орқали конфликт сабабчисининг техник-технологик ечимлари аниқланади, унинг воситасида муаммонинг ечими топилади. Конфликтни қисқартиришда технологиянинг ўзига хос аҳамияти мавжуд бўлиб, у субъектив омилларни қисқартириш имкониятини яратиб бериши билан ажралиб туради. Чунки одамларнинг доим биргаликда, ўзаро алоқадорлик ва боғлиқликда бўлиши кўп ҳолларда турли хил конфликтлар пайдо бўлишининг бош сабабчиси бўлади.

Юқоридаги илмий ва назарий ёндашувлардан келиб чиқиб, раҳбар кадрларнинг конфликтлар олдини олиш ва бартараф этишларида субъектив фазилатларни шакллантиришлари лозим. Бу жараён бошқарув фаолиятининг энг мураккаб ва шу ўринда энг долзарб қисми ҳисобланади.

Дастлаб, мураккаб ва зиддиятли вазиятни таҳлил қилиш, уни тушуниш керак. Бунинг учун эса уни келтириб чиқарган сабаблар, зиддиятнинг мақсадини аниқлаш ва ундан келиб чиқадиган таҳдидларга баҳо бериш лозим.

Зиддиятнинг сабабларини аниқлашда шуни ёдда тутиш керакки, Сиз учун қабул қилиб бўлмайдиган нарса Сиз билан зиддиятга киришган киши учун ҳам қабул қилиб бўлмайдиган масаладир.

Муаммоларни ўз вақтида аниқлаш ва улар юзасидан тўғри қарорлар қабул қилиш

учун раҳбар шахс ўз-ўзига қуйидаги саволларни бериб, унга жавоб топиши лозим:

1. Қарши томонлар муаммони қандай қабул қилмоқдалар?

2. Муаммонинг асосида нима ётибди ва унинг ҳар икки томон учун қиймати қандай?

3. Мавжуд вазиятни зиддият даражасига кўтарилишининг эҳтимоли қай даражада?

4. Қарши томоннинг реакциясида нима яширинган?

5. Вазият юзасидан ҳар икки тарафнинг хатти-ҳаракатлари бир-бирига мос келадими?

6. Зиддиятга йўл қўймаслик учун нима қилиш керак?

7. Агар қарши томон сиз кутгандек муносабат билдирмаса, нима қилиш керак?

8. Вазиятнинг қандай мақбул ва номақбул оқибатлари кутилмоқда?

9. Сиз учун зиддиятнинг жисмоний хатарлари қандай даражага эга?

Шунингдек, конфликт устида ишлаётганда тортишув ёки зиддиятга олиб келган ҳолат ким ёки кимлар билан бирга олиб борилаётганини аниқ билиб олиш керак. Ўзига ишонган рақиб, одатда, мулоқотда кўп гапиради ва вазиятни ойдинлаштиришдан ўзини олиб қочмайди. Ўзига ишонмаган томон эса мулоқотдан тезроқ ўзини олиб қочади ва ўз мақсадларини яширади, шунингдек, ўзининг "принципиаллик" тамойилларига суяниб, яширинишга ҳаракат қиладилар. Ўзар ва примитив шахслар билан зиддиятли вазиятларда мулоқотга киришиш жуда қийин, уларга вазиятни юмшатиш тугул, айни вазиятда ким устун позицияга эга эканлигини ҳам тушунириш мушкул.

Интеллектуал билимлардан йироқда бўлган шахслар билан зиддиятга киришиш хавfli ҳисобланиб, бундай вазиятлар кўпинча мангиқсиз якун топишига олиб келади ҳамда вазиятни бошқариш бўйича кўрилган барча чоралар самара бермайди. Бундай одамларнинг зиддият юзасидан келтирган далиллари ўйлаганидек чиқмаса, жисмоний куч ишлатиш пайида бўлади.

Зиддият юзасидан дастлабки таҳлиллар тугагач, зиддиятни узоқ муддатларда бартараф этиш стратегиясини тузиш талаб қилинади.

Мутахассислар зиддиятларни бартараф этишнинг беш хил хусусий стратегия турларини келтирадилар.

1. "Рақобат, ҳамкорлик" стратегияси.
2. "Зиддиятни четлаб ўтиш ёки унга эътибор бермаслик" стратегияси.
3. "Қайта тузиш" стратегияси.
4. "Ҳамкорлик" стратегияси.
5. "Компромисс" стратегияси.

Глобал пандемия шароитида дунё ҳам-жамиятида жамоавий конфликтлар тез-тез учрамоқда. Айрим ривожланган давлатларда карантин қоидаларини кучайтириш юзасидан ҳукумат қарорларидан халқ норозилик акциялари, намойишлари ўтказмоқда. Шу кўринишдаги жамоавий норозилик ҳаракатларининг олдини олиш, бартараф этишда жараёни оқилона баҳолаган ҳолда бошқарувини таъминлаш доим ҳам ўз самарасини бераётгани йўқ. Норозилик ҳаракатлари кўпинча Германия, Франция, Америка Қўшма Штатларида кузатилиб, вазиятни, конфликтни назоратга олишда мана шундай ривожланган мамлакатларнинг бошқарув тизими муаммонинг ижобий ечимини топиб бера олмаяпти.

Жамоавий конфликтлар юзага келганда раҳбарларнинг муайян вазиятдан келиб чиққан ҳолда ўзига хос тажрибага эга бўлиши, бу каби ҳолатларда жамоани тинчлантира олишида, тартибга ва назоратга олишида ҳамда ўз ортидан эргаштира олишда муайян раҳбарлик фазилатларга эга бўлишлари талаб этилади. Бунга қуйидаги кўринишдаги раҳбар фазилатларини бошқарув кадрларида шакллантиришни тавсия этиш мумкин:

- конфликт иштирокчиларига вазиятни аниқ ва тушунарли тилда ифодалаб бера олиш қобилияти, норозилик намойишлари пайтида улар билан коммуникация қила олиши;

- конфликт келгусида юзага келмаслиги учун жорий муаммони ҳар томонлама чуқур ўрганиш, муайян таъсир этувчи чораларни ишлаб чиқиш;

- томонларнинг муаммо хусусидаги фикр-мулоҳазалари ҳақида тўлиқ маълумотга эга бўлиш;

- муҳим қарорлар қабул қилишда шоша-шошарликка йўл қўймаслик, унинг оқибатларини танқидий таҳлил қилиш;

- COVID-19 глобал пандемия каби жаҳондаги ноқулайликлар шароитида жамоавий манфаатлар тўқнашуви вужудга келган бир пайтда муаммони янада чуқурлаштириб

юбормаслик, балки уни юмшатишнинг барча чора-тадбирларини амалга ошириш;

- глобал пандемия ҳукм сураётган пайтда корхона ва ташкилотларнинг кундалик иш тартибларини қайта кўриб чиқиш, уни янада оптималлаштириш, ходимлар ўртасидаги ўзаро мулоқот ва ахборот алмашуви тизимини масофавий тизимлар инфраструктураси доирасида мувофиқлаштириш;

- инсоний бошқарув менежменти таъминлари ва қоидаларини янада кенг жорий этган ҳолда бошқарув фаолиятини амалга ошириш;

- жаҳон ҳамжамияти билан узлуксиз тажриба алмашиб бориш тизимини ишлаб чиқиш кабилар шулар жумласидан.

Демак, юқоридагилардан хулоса қилиб айтиш мумкинки, бошқарув жараёнида юзага келадиган ҳар қандай мураккаб вазиятга, зиддиятли ҳолатларга тўғри йўл топиш ҳар бир раҳбар шахсининг энг муҳим вазифаси бўлиб, унга тўғри ёндашишда, мавжуд ҳолатлардан чиқишда юқоридаги тавсияларни ҳисобга олиш мақсадга мувофиқ.

Манба ва адабиётлар

1. *Economic research: Federal reserve bank of St. Louis: <https://fred.stlouisfed.org/series/WUPI>*

2. *Конфликтология: управление Конфликтами/Учебник для вуза/ Ю.Ф.Лукин/ Москва, 2007.*

3. *An overview of COVID-19 with an emphasis on computational approach for its preventive intervention. Divya Mishra et al., 3 Biotech, 2020.*

4. *COVID-19 amidst Ebola's retreat. John Ditekemena, Science, 2020.*

5. *How can nanotechnology help to combat COVID-19... Opportunities and urgent need. Estefania V.R. Campos et al., J Nanobiotechnology, 2020.*

6. *Lessons from Ebola as DRC grapple with conflict, measles, and covid-19. Paul Adepoju et al., The BMJ, 2020.*

7. *Management of epigenomic networks entailed in coronavirus infections and COVID-19 Ranim El Baba et al., Clin Epigenetics, 2020.*

8. *New coronavirus outbreak: Framing questions for pandemic prevention. Scott P. Layne et al., Sci Transl Med, 2020.*

Глобал пандемия даврида юзага келиши мумкин бўлган жамоавий конфликтларни ҳал этишда раҳбар фазилатлари

Икболжон Одашев,

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқарттириш вазирлиги ҳузуридаги Прогнозлаштириш ва макроиқтисодий тадқиқотлар институти етакчи мутахассиси

Аннотация: бошқарув жараёнида раҳбар шахси тез-тез дуч келадиган ҳолатлардан бири муаммоли қийин вазиятлар ёки зиддиятли ҳолатлар бўлиб, ҳар бир мураккаб вазият ёки зиддият ўз ортидан такрорланмас оқибатларни олиб келади ҳамда бундай вазиятлардан чиқиш учун энг оптимал йўллари қидиришни эътибордан четда қолдириш раҳбарни янада қийин вазиятларга солиб қўяди. Мақолада COVID-19 дунё ҳам-жамиятини жуда ҳам қийин вазиятларга, ҳал этиш қийин бўлган зиддиятларга, умуминсоний конфликтлар исканжасига солиб қўяётган бир пайтда раҳбар кадрларнинг, лидерларнинг ўрни ҳақида баҳс юритилади, менежмент назарияси орқали муаммо ечимлари таклиф қилинади.

Калит сўзлар: глобал пандемия, COVID-19, конфликт, зиддиятлар, мураккаблик, таҳликали, муаммоли вазият, тамойил, манфаатлар тўқнашуви, стратегия, умуминсоний хатарлар, ноаниқлик.

Качества руководителя при решении возможных конфликтов сообществ во время глобальной пандемии

Икболжон Одашев,

ведущий специалист Института прогнозирования и макроэкономических исследований при Министерстве экономического развития и сокращения бедности Республики Узбекистан

Аннотация: одна из наиболее распространенных ситуаций, с которыми менеджер сталкивается в процессе управления - это проблемные ситуации или конфликты. Каждая сложная ситуация или конфликт имеет уникальные последствия, и пренебрежение поиском наилучшего выхода из таких ситуаций ставит лидера в более сложные ситуации. Особенно в то время, когда COVID-19 ставит мировое сообщество в очень сложное положение, трудно разрешаемые мировые конфликты. В этой статье обсуждается роль лидеров, менеджеров, решение проблем предлагается через теорию управления.

Ключевые слова: глобальная пандемия, COVID-19, конфликт, противоречия, сложность, угроза, проблемная ситуация, принцип, стратегия конфликта интересов, универсальные угрозы, неопределенность.

Management qualities in resolving collective conflicts arisen during a global pandemic

Ikboljon Odashev,

*leading specialist,
Institute of Forecasting and Macroeconomic Research under the Ministry of Economic Development and Poverty Reduction of the Republic of Uzbekistan*

Abstracts: one of the most common situations in the management process is problematic situations or conflicts, where each complex situation or conflict has unique consequences, and neglect to find the best way out of such situations puts the leader in a more difficult situation. Especially at a time while COVID-19 is putting the world community in a very difficult situation, difficult to resolve conflicts, universal conflicts, the role of leaders, managers are discussed, problem solutions are proposed through management theory.

Keywords: a global pandemic, COVID-19, conflict, contradictions, complexity, threat, problematic situation, principle, conflict of interest strategy, universal threats, uncertainty.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги
Давлат бошқаруви академияси

ЖАМИЯТ ВА БОШҚАРУВ

2021
№ 1 (91)

1997 йилдан нашр этилади

Тошкент – 2021

ЖАМИЯТ ВА БОШҚАРУВ

Бош муҳаррир:
Бекмуродов А.Ш.

Таҳрир хайъати:
Азизов Х.Т.
Алимов Б.Б.
Саттаров С.А.
Хусанов О.Т.
Бекмуродов М.Б.
Раҳимова Д.Н.
Жалилов А.Т.
Юлдашев А.Э.
Хамидулин М.Б.
Ҳайитов Х.С.
Ҳайитов О.Э.
Исламқулов А.Х.
Холов А.Ҳ.
Чўтпўлатов М.Ч.
Қаюмова К.Н.

Таҳририят:
Масъул муҳаррир:
Бахранов Л.Э.

Муҳаррирлар:
Кабулова Д.Б.
Абдуллаева Г.Л.

Мусахҳиҳлар:
Абдуллаева М.С.
Шорихсиева А.Ф.

Техник муҳаррир:
Юлдашев А.Ж.

Муассис:
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги
Давлат бошқаруви академияси

Журнал Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
Олий аттестация комиссияси томо-
нидан ижтимоий-иқтисодий фанлар
йўналиши бўйича олиб борилаётган
тадқиқотларнинг натижалари асоси-
да ёзиладиган илмий мақолаларни
нашр этишга тавсия этилган омма-
вий ахборот воситалари жумласига
киритилган.

Таҳририят манзили:
100066, Тошкент,
Ислон Каримов кўчаси, 45
Мурожаат учун телефон:
71-232-60-76, 71-232-60-77

E-mail: jurnal95@mail.ru

Буюртма:

ISSN 2181-7340

Журнал Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2013 йил 10 апрелда
0201-сон билан рўйхатга олинган.

Мақолаларда келтирилган иқтибослар, далиллар, рақамлар ва маълумотларнинг аниқлиги учун
муаллифлар жавобгар. Журналдан кўчириб босилганда манба кўрсатилиши шарт.

Босишга 14.05.2021 йилда рухсат этилди. Бичими 60x84 1/8. Нашр босма табоғи 12.3. Адади 70 нусха.
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси босмаҳонасида чоп этилди.

Гувоҳнома №10-3723. 21.06.2016 й. Тошкент, Ислон Каримов кўчаси, 45.

- 117 Бектош БЕРДИЕВ. Профессионал бошқарув кадрларини тайёрлаш: муаммолар ва вазифалар
- 122 Иқболжон ОДАШЕВ. Глобал пандемия даврида юзага келиши мумкин бўлган жамоавий конфликтларни ҳал этишда раҳбар фазилатлари
- Иқтисодий соҳани ривожлантириш истиқболлари /
Перспективы развития экономического сектора /
Perspectives for the development of the economic sector
- 128 Элнорахон МҮМИНОВА. Миллий иқтисодиёт тармоқларида блокчейн технологияларини қўллаш имкониятлари
- 135 Собиржон ҚОЗОҚОВ. Ислохотлар шароитида тадбиркорлик фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг ижтимоий омиллари
- 140 Жасур ШАМСИЕВ. Ёқилғи-энергетика корхоналарини бошқариш тизимидаги ислохотлар
- 144 Тоштемир БЕРДИЕВ. Самарали корпоратив бошқарувнинг компаниялар инвестицион жозибадорлигини оширишдаги роли
- Жамият бошқарувини такомиллаштириш масалалари /
Вопросы совершенствования общественного управления /
Issues of improving Public Administration
- 150 Улугбек АЗИЗОВ, Нуриддин ХОЛИЯРОВ. Демографик вазият ўзгаришининг ижтимоий-иқтисодий хавфсизликка таъсири
- 158 Хуршид МИРЗАҲМЕДОВ. Ёшларда онлайнлашув маданияти
- 163 Шавкат АСАДОВ. Ўзбекистон Республикасида маҳалла институтини такомиллаштиришнинг устувор йўналишлари
- Бошқарувда рақамли технологиялар /
Цифровые технологии в менеджменте /
Digital technologies in management
- 170 Акбар МАҲМУДОВ, Элёр ПРИМОВ. Фармацевтика соҳасидаги акциядорлик жамиятлари фаолиятига рақамли бошқарувни жорий этиш масалалари
- 176 Абдуҳаким ЮЛДАШЕВ. ERP-тизими орқали корхона инновацион бошқариш
- 183 Умида АБДУРАҲМОНОВА (СУЛТАНОВА). Рақамли дипломатияга асосланган халқаро муносабатларни ривожлантиришнинг устувор йўналишлари
- Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти /
Узбекистан и мировое сообщество /
Uzbekistan and the World Community
- 188 Юлдуз МАХМАСОБИРОВА. Региональные вопросы в развитии сотрудничества между Узбекистаном и Французской Республикой
- 195 Мансур ЮНУСОВ. Халқаро майдонда Ўзбекистон имижини кенг тарғиб қилиш масалалари
- 202 Муроджон МУСТОФАЕВ. Янги халқаро ташкилотта аъзолик: янги ташаббуслар ва истиқбол
- 209 Академия ҳаётидан / Из жизни академии / Academy life